

STELLING

*De filosofie achter het in
groene kleur afwerken van
torensilo's,
is uitermate kleurloos.*

Dr. J. Boer, Oosterhesselen

PLANOLOGISCHE RUBRIEK

Garanties

In het voorjaar 1978 maakte het college van burgemeester en wethouders van IJlst bekend, dat zij het voornemen hebben een jachthaventje voor 36 plezier-vaartuigen aan te leggen. De hiervoor gekozen plaats ligt aan de oostzijde van de oude stadskern en wordt grotendeels omsloten door na-oorlogse bebouwing. Landschappelijk levert deze plaats geen enkel probleem op. Als redenen voor de aanleg worden genoemd:

- 1 het kunnen saneren van de vaste ligplaatsen voor pleziervaartuigen langs de kaden in het oude stadscentrum en in het omliggende buitengebied;
- 2 het hierdoor ruimte vrijmaken voor tijdelijke aanlegmogelijkheid voor watersporters die op hun tocht door Friesland willen passagieren;
- 3 het scheppen van ligplaatsen voor de eigen plaatselijke bevolking.

Het jachthaventje past, gezien deze motivering, in het beleid dat de Friese Milieuraad voert ten aanzien van de watersport in het Friese merengebied. Ook de milieuraad staat sanering van de zogenaamde 'wilde' vaste ligplaatsen voor, wil in of vlakbij de dorpen en stadjes aanleggelegenheid voor passanten hebben om het aanleggen in kwetsbare gebieden niet in de hand te werken en is van mening, zij het onder enig voorbehoud, dat voor de plaatselijke bevolking enige gelegenheid aanwezig moet zijn een vaste ligplaats in de nabijheid van de woonomgeving te hebben. Uitgangspunt hierbij is het landschap te behouden en de recreatieve druk op de kwetsbare natuurwaarden in het Friese merengebied tegen te gaan door het aantal pleziervaartuigen te stabiliseren.

Maar ondanks de overeenstemming in het beleid van de gemeente en de Friese Milieuraad is door de milieuraad toch bezwaar tegen dit plan aangetekend. De reden hiervan zit hem in het ontbreken van garanties dat de haven, eenmaal aangelegd, ook werkelijk zal dienen voor de doeleinden waarvoor hij wordt aangelegd. Ervaringen met andere

gemeenten hebben geleerd dat enige skepsis op dit punt niet misplaatst is. Vaartuigen langer dan 9 meter kunnen weliswaar op grond van de provinciale 'Landschapsverordening Friesland 1975' verplicht worden hun vaste ligplaats te verlaten waarbij hun meestal elders een andere ligplaats wordt aangeboden, maar zolang deze verordening het ligplaatskiezen van boten kleiner dan 9 m lengte in beginsel nog vrijlaat is de kans groot dat de vrijgekomen ligplaatsen snel in beslag genomen zullen worden door deze boten kleiner dan 9 m. Aanleg van de jachthaven zou dus een ongewenste vergroting van het ligplaatsenbestand en daardoor van het aantal pleziervaartuigen met zich meebrengen. Nu de gemeente nog geen greep heeft op de boten korter dan 9 m staat de beoogde sanerende werking van de jachthaven geenszins vast. Ook de tweede reden van aanleg van de haven – het creëren van aanlegplaatsen voor passanten – komt hierdoor in het gedrang. En ook het derde motief voor havenaanleg roept bij nadere uitwerking bezwaren op. Elders in Friesland zullen ligplaatsen vrijkomen als de plaatselijke bevolking van het betreffende stadje haar boten dichter bij huis kan leggen. De vrijgekomen plaatsen zullen door nieuwkomers worden opgevuld, wat afbreuk doet aan het streven naar stabilisering van het botenbestand in Friesland. Daarnaast ontbreekt de garantie dat de nieuwe haven, voor zover die voor de plaatselijke bevolking bestemd is, ook werkelijk door deze categorie in gebruik genomen wordt. Vooral als men elders, goedkoop ligplaats heeft gevonden zal niet iedereen direkt geneigd zijn die plaats vrijwillig in te ruilen voor een duurdere plaats in een haven. Om de kosten van aanleg en onderhoud van de haven eruit te halen zal de verleiding erg groot worden om boten toe te laten die niet voldoen aan de voorwaarde sanerend te werken, noch voldoen aan de voorwaarde toe te behoren aan een lid van de plaatselijke bevolking.

In nader overleg met de gemeente

zal het moeilijk zijn zodanige garanties te krijgen dat de aanleg van de haven aan zijn doel zal beantwoorden. Weliswaar kan door het gemeentebestuur in een raadsbesluit de verzekering gegeven worden dat de haven alleen door de plaatselijke bevolking of door gemeentelijke 'saneringsgevallen' gebruikt zal worden, zolang echter niet door de provinciale en gemeentelijke overheden greep is verkregen op het ligplaats kiezen van alle boten in geheel Friesland – gelukkig is de uitwerking van een dergelijk plan wel in voorbereiding – zal elke aanleg van een nieuwe jachthaven een toename van het aantal plezier-vaartuigen in Friesland betekenen.

Thom Dieles

Ruimtelijke Ordening in Drente

Ruimtelijke Ordening speelt zich af binnen – en ook de Wet op de Ruimtelijke Ordening sluit aan bij – de bestuurlijke organisatie die ons land kent. Daarin bestaan drie bestuurnivo's: rijk, provincie en gemeente, elk met hun eigen politieke verantwoordelijke organen, die tevens de planningsorganen zijn. De hiërarchieke verhoudingen die tussen de verschillende bestuurnivo's heersen, zijn ook in de ruimtelijke verhoudingen terug te vinden: ieder bestuurnivo is vrij eigen beleid te voeren, mits dit niet in strijd komt met het beleid van hoger gezag. Mede daardoor geven de ruimtelijke plannen naar de lagere bestuurnivo's toe een afnemende abstraktie te zien en worden zij steeds concreter; zo zijn het vooral de gemeenten waar de verschillende beleidslijnen worden omgezet in voor de burger rechtstreeks bindende regels. Formeel gezien behoeven de plannen van de lagere overheid niet in overeenstemming te zijn met de plannen of het beleid van de hogere overheid. De hogere overheid beschikt echter over de middelen om in te grijpen als de lagere overheid daardoor het beleid van hoge gezag mocht doorkransen (onthouding goedkeuring, aanwijzing, vernietiging).

Bestemmingsplannen Buitengebied in Drente Een voorbeeld van plannen waarvoor geldt, dat ze een afnemend abstraktie te zien geven en steeds concreter worden zijn de zgn. bestemmingsplannen Buitengebied. Praktisch iedere gemeente in Nederland dient zo'n plan te hebben. En als men zich aan de Wet op de Ruimtelijke Ordening zou houden zouden alle gemeenten in Drente al in 1970 een door de gemeenteraad goedgekeurd plan in hun bezit moeten hebben. Zo rooskleurig is de toestand echter niet. In 1978 moeten wij constateren, dat er in Drente een 5-tal gemeenten zijn die nog niet een door de gemeenteraad goedgekeurd plan bezitten. De grootste boosdoeners zijn de gemeenten Meppel en Emmen. Die hebben het zelfs 'gepresteerd' om met betrekking tot de problematiek nog geen letter op papier te zetten. In dit kader willen wij echter niet verder op deze problematiek in gaan. Als we de kaart van Drente nalopen wat betreft reeds door gemeenteraden vastgestelde, gedeputeerde staten gepasseerde, en bij de Kroon liggende of goedgekeurde plannen, dan krijgt men de indruk dat we in het Drentse op de goede weg zijn. De toestand is echter minder rooskleurig dan het kaartbeeld doet vermoeden.

Op één facet wil ik hier ingaan: en wel de situatie waarin het plan is goedgekeurd door de Kroon. Zodra de Kroon een uitspraak (KB) gedaan heeft over een bestemmingsplan dient de betreffende gemeente – indien er opmerkingen zijn – met inachtneming van de Kroonuitspraak binnen een jaar met een aangepast plan te komen. Hoewel ik niet in het bezit ben van een totaal-overzicht van plannen die nog wachten op een dergelijke aanpassing, heb ik echter de indruk, dat er nogal een aantal zijn en dat de termijn van een jaar reeds lang is overschreden. Wat dat voor gevolgen kan hebben, wordt duidelijk gemaakt aan de hand van één voorbeeld.

De gemeenteraad van Havelte stelde februari 1971 het bestemmingsplan Buitengebied vast. Nadat het gedeputeerde staten van Drente was gepasseerd

volgde in 1974 het KB. Dit KB geeft nogal wat zaken aan, die de gemeente in het plan dient aan te passen. Het betreffen in een groot aantal gevallen situaties die natuur, milieu en landschap raken. Zo werd goedkeuring onthouden aan de voorschriften van het natuurgebied (hierin liggen oa. het Ooster- en Westersand toekomstig Nationaal Park en op een beperkte manier gebruikt als militair oefenterrein) en aan gebieden waar verblijfsrecreatie mogelijk is. Het niet aanpassen van het bestemmingsplan aan het KB heeft oa. tot gevolg, dat een voor Drente zeer belangrijk natuurgebied onvoldoende beschermd is.

Het ontbreken van ieder beleid van de gemeente Havelte in deze heeft tot gevolg, dat ondanks de duidelijke bestemmingen die de gemeenteraad in de 1971 de verschillende gebieden gaf, de onttakeling van natuurgebieden en natuurschoongebieden met rasse schreden doorgaat.

Ten aanzien van een andere zaak onthield de Kroon goedkeuring aan de uitbreiding van een camping. Ondanks deze beslissing is de camping (oorspronkelijk 1,5 ha) vergroot met 3,5 ha. Een uiterst ongewenste ontwikkeling nabij het Ooster- en Westersand.

Om aan dit soort situaties een eind te maken zouden gedeputeerde staten nu eindelijk eens van hun bevoegdheden gebruik dienen te maken. Te denken valt aan het geven van aanwijzingen aan gemeentebesturen en als meest vergaande maatregel het zelf vaststellen van een bestemmingsplan of gedeelten daarvan. Het is te hopen, dat het huidige college van gedeputeerde staten nu eindelijk durft te breken met de onder de vorige Commissaris van de Koningin ontstane regel, dat men niet ingrijpt in het gemeentelijk planologisch gebeuren, zodat ten aanzien van dit punt de gemeentelijke autonomie weer tot normale proporties wordt teruggebracht. ■

Jan van Dalen

NIEUWS IN 'T KORT

Johan Havinga

Mensen gezocht voor de akwistie-kommissie van Noorderbreedte

Het abonnementbestand van Noorderbreedte groeit te traag. Om het blad een breder financieel draagvlak te geven is het noodzakelijk, dat er veel nieuwe abonnees komen. Nu bestaat er binnen de stichting Noorderbreedte een zogenaamde akwistiekommissie, die tot taak heeft gericht nieuwe abonnees te werven. Door te weinig man/vrouwkracht funktioneert deze commissie echter matig.

Daarom doet het bestuur een dringend beroep op:

- 1 de besturen van de bij de stichting aangesloten organisaties om in eigen gelederen mensen te zoeken, die in genoemde commissie zitting willen nemen;
- 2 iedereen, die wat vrije tijd over heeft en het milieublade een goed hart toedraagt, om zich te melden als lid van de commissie.

Voor nadere inlichtingen en/of aanmelding als aspirant-lid kunt u zich in verbinding stellen met de sekretaris, Jan Schreur, Visserstraat 661, Groningen, tel. 050-184046 (of 117788).

AAgrunol

Sinds kort lijkt er beweging te zitten in de voortslepende kwestie van de chemische fabriek 'AAgrunol' in Groningen. Bij AAgrunol worden bestrijdingsmiddelen gemaakt en verwerkt die bijzonder giftig zijn. De fabriek staat vlakbij een stadswijk, de Oosterpoort, hij